

● Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające 65. rocznicę Powstania Warszawskiego, poetów warszawskich Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Gajcego:

w dniu 22 lipca 2009 r.

o nominalie **2 zł** - wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold,

w dniu 24 lipca 2009 r.

o nominalie **10 zł** - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze, z pierścieniem platerowanym złotem,

o nominalie **10 zł** - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze, z rdzeniem platerowanym złotem.

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu
NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję zarówno do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania
zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także
dwuzłotowe monety okolicznościowe
powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP
są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Informacje o planie emisji
oraz sposobie nabycia monet na stronach:

www.nbp.pl
www.numizmatyka.nbportal.pl

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

65. rocznica Powstania Warszawskiego
poeci warszawscy
Krzysztof Kamil Baczyński
i Tadeusz Gajcy

65. rocznica Powstania Warszawskiego – poeci warszawscy Krzysztof Kamil Baczyński i Tadeusz Gajcy

● Wbrew przysłowiu *inter arma silent Musae* (w czasie wojny milczyły Muzy), w okupowanej w czasie II wojny światowej stolicy znalazło talentami poetyckimi wielu bardzo młodych ludzi. Urodzeni w latach 1921–1922, nieprzeciętnie uzdolnieni, wybierali walkę wiedząc, że idą na śmierć, jak *kamienie rzucone na szaniec*. Najwybitniejsi spośród nich to Krzysztof Kamil Baczyński i Tadeusz Gajcy. Obaj urodzili się i zginęli w Warszawie.

● Krzysztof Kamil Baczyński, pseud. literacki Jan Bugaj (ur. 1921), maturzysta Liceum Stefana Batoro z 1939 r., planował studia w ASP. Od 1942 r. student tajnej polonistyki UW, był w redakcji pisma „Droga”. W 1943 r. wstąpił do harcerskich Grup Szturmowych AK. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agricola” w stopniu st. strzelca podchorążego. Uczestniczył w akcji wykołejania pociągu niemieckiego na odcinku Tłuszcz–Urle. Był początkowo w batalionie „Zośka” (sekcyjny w plutonie „Alek” kompanii „Rudy”), potem „Parasol” (zastępca dowódcy 3. plutonu 3. kompanii) Zaskoczony wybuchem Powstania Warszawskiego nie zdołał dotrzeć do swojego plutonu, walczył w okolicy Placu Teatralnego w oddziale „Leszka” (Lesław Kossowski). Zginął 4 sierpnia 1944 r. w Pałacu Blanka.

● Wiersze Baczyńskiego, nawiązujące do tradycji romantycznej, są zapisem przyspieszonego dojrzewania, rozterek i wyborów moralnych samego poety i całego pokolenia. Pełne symbolicznych wizji, katastroficznych przeczuć, mówią o rozterce artysty

podejmującego nakaz walki z okupantem, porażeniu śmiercią i pięknie świata. Znane są subtelne liryki miłosne, których adresatką była Barbara Drapczyńska, od 1942 r. żona poety. Jego wiersze ukazały się w dwóch antologiach konspiracyjnych z 1942 r. („Pieśń niepodległa” i „Słowo prawdziwe”) oraz w tomach „Wiersze wybrane” (1942) i „Arkusz poetycki” (1944). Tomiki „Zamknięty echem” (1940), „Dwie miłości” (1940), „Modlitwa” (1942) zaprojektował i wykonał własnoręcznie w kilku egzemplarzach. Cały jego dorobek, zachowany w rękopisach – około 500 liryków, opowiadania i dramat wierszem – pozwala ocenić, że talent Baczyńskiego był na miarę Słowackiego i Norwida.

● Tadeusz Gajcy, pseud. Karol Topornicki (ur. 1922), uczeń szkoły ojców Marianów na Bielanach. We wrześniu 1939 r., nie uzyskawszy przydziału wojskowego, wyruszył z Warszawy na wschód, dotarł do Włodawy. Po powrocie zdał na tajnych kompletach maturę (1941), rozpoczął studia na konspiracyjnej polonistyce UW. Związany był z kręgiem podziemnej Konfederacji Narodu i redakcją „Sztuki i Narodu” (od listopada 1943 r. redaktor pisma). Wziął udział w słynnej akcji złożenia wieńca pod pomnikiem Kopernika (1943). W Powstaniu Warszawskim walczył w Dyonie Motorowym, potem w oddziale „Ryszarda” (Jerzego Bondorowskiego). Zginął prawdopodobnie 16 sierpnia 1944 r., w gruzach wysadzonej przez Niemców kamienicy przy

ulicy Przejazd 1/3 razem z przyjacielem, także poetą, Zdzisławem Stroińskim.

● Gajcy był twórcą liryki wizyjnej, o bogatej metaforze łączącej elementy baśni, snu i jawy. Odwoływał się do tradycji katastrofistów. Wybrał postawę czynną, widząc poetę w roli wychowawcy narodu. Katastroficzna wizja zdominowała poematy „Z dna” (echo przeżyć z września 1939) i „Widma” (drukowane w 1943 r. w debiutanckim tomie pod tym samym tytułem). Był autorem dramatu „Homer i Orchidea”, utworów prozą, artykułów krytycznoliterackich i groteskowego widowiska „Misterium niedzielne”. Tragizm artysty, który traci należną sztukę „czystość”, gdy wybiera walkę, najpełniej wyraził w wierszach zawartych w tomie „Grom powszedni” (wyd. 1944). Testamentem poetyckim Gajcego stał się poemat „Do potomnego”, pisany tuż przed wybuchem Powstania.

● Żaden z młodych poetów nie urodził się żołnierzem. Moralny i patriotyczny obowiązek nie pozwolił im jednak zamknąć się w świecie sztuki. Stratę, jaką wraz z ich śmiercią poniosła polska kultura, najlepiej wyrażają słowa: *należymy do narodu, którego losem jest strzelać do wroga z brylantów*.

Elżbieta Szymańska
Muzeum Literatury

MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009 MONETY EMISJI 2009

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal rdzeń Ag 925/1000, pierścień Ag 925/1000 platerowany Au 999/1000
■ stempel lustrzany ■ średnica 32,00 mm
masa 14,14 g ■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej na tle stylizowanego wizerunku płonącej wyrwy w murze. Po prawej stronie orła oznaczenie roku emisji: 2009. Poniżej napis: 10 ZŁ. W środku napis: RZECZPOSPOLITA/POLSKA. Z lewej i z prawej strony stylizowane wizerunki fragmentów płonących budynków. W otoku napis: 65. ROCZNICA POWSTANIA WARSZAWSKIEGO. U dołu półkolem stylizowane wizerunki: kartek, książki, hełmu oraz Znak Polski Walczącej, na tle stylizowanego wizerunku fragmentu ściany z cegieł. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie na tle stylizowanego wizerunku płomieni stylizowany wizerunek popiersia Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z przypiętą do marynarki odznaką „Agricoli”. U góry półkolem napis: KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI. Z prawej strony napis: POECI/WARSZAWSCY. U dołu z prawej strony na tle stylizowanego wizerunku kartek fragment wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego „Pocałunek”: „...TRZEBA/NAM TERAZ/UMIERAĆ/BY POLSKA/UMIAŁA/ZNOW/ZYC”.

Projektant monety: ROUSSANKA NOWAKOWSKA

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal rdzeń Ag 925/1000 platerowany Au 999/1000, pierścień Ag 925/1000
■ stempel lustrzany ■ średnica 32,00 mm
masa 14,14 g ■ wielkość emisji (nakład) 100.000 szt.

AWERS: U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po prawej stronie orła napis: 10 ZŁ. Pod napisem oznaczenie roku emisji: 2009. Po lewej stronie orła stylizowany wizerunek płonących budynków oraz następującego przed nimi wybuchu. Pod orłem stylizowany wizerunek flagi państwowej Rzeczypospolitej Polskiej widocznej ponad fragmentem zburzonej ściany z cegieł. Na tle ściany fragment wiersza Tadeusza Gajcego „Do potomnego”: „...IDĘ PRZEZ POWIETRZE, A ZA MNĄ MIASTO MOJE IDZIE”. U góry półkolem napis: 65. ROCZNICA POWSTANIA WARSZAWSKIEGO. U dołu półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie stylizowany wizerunek popiersia Tadeusza Gajcego z profilu. Z prawej strony zarys fragmentu karabinu. U góry półkolem napis: TADEUSZ GAJCY. U dołu na tle stylizowanego wizerunku kartki napis: POECI/WARSZAWSCY. Z lewej strony fragment stylizowanego wizerunku Znak Polski Walczącej.

Projektant monety: ROUSSANKA NOWAKOWSKA

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.400.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-09, pod orłem napis: 2 ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Stylizowany wizerunek budynków Muzeum Powstania Warszawskiego. U góry z prawej strony napis: 65./ROCZNICA/POWSTANIA/WARSZAWSKIEGO.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: EWA TYC-KARPIŃSKA
Projektant rewersu: ROUSSANKA NOWAKOWSKA